Závažný úraz mladistvého při kácení stromů

SHRNUTÍ

Tento případ ukazuje závažná rizika spojená s výkonem nelegální práce mladistvého při těžbě dřeva a s nedodržením bezpečných pracovních postupů při kácení stromů. Zkušenost mladistvého s prací v lese nemůže nahradit odpovídající právní rámec, odborné vedení, dohled a bezpečnou organizaci práce.

Událost zároveň ukazuje, jak závažné následky může mít vstup do ohroženého prostoru zavěšených stromů.

Cílem tohoto textu je:

- upozornit na rizika nelegální práce mladistvých,
- upozornit na rizika při kácení stromů, zejména při práci se zavěšenými stromy,
- ukázat význam správné organizace práce, školení a dohledu,
- připomenout základní pravidla bezpečné práce v lese.

Ilustrační obrázek vygenerovaný AI

Mladistvý studoval střední lesnickou školu, v rámci které absolvoval odborný výcvik zaměřený na práci v lese. Na odborný výcvik však později přestal docházet a sám i přes nesouhlas lesnické školy si domluvil praxi u podnikající fyzické osoby práci při těžbě a zpracování dřeva. Uvedená činnost, pokud nejde o odbornou praxi organizovanou školou, je však možná až po dovršení 18 let, přičemž jeho věk v době úrazu činil 16 let.

Těžbu a zpracování dřeva vykonával samostatně podle pokynů podnikající fyzické osoby. Mezi mladistvým a podnikající fyzickou osobou však nebyl uzavřen žádný pracovněprávní vztah.

Mladistvý tak vykonával závislou práci, bez pracovněprávního vztahu, tedy nelegální práci, a navíc zakázanou pracovní činnost vzhledem k jeho věku 16 let. V souvislosti s výkonem této nelegální práce nebyly navíc ani zajištěny odpovídající podmínky pro její bezpečný výkon, zejména pokud jde o organizaci práce, bezpečné pracovní postupy a dohled.

V době úrazu mladistvý kácel řetězovou pilou „dvojáč“ (strom, jehož kmen se rozdvojuje). Při kácení nebyly dodrženy základní bezpečné pracovní postupy pro práci v lese, mimo jiné nebyly dodrženy předepsané nedořezy (nepřeříznutou část kmene mezi směrovým zářezem a hlavním řezem, která pomáhá usměrnit pád káceného stromu).

Po podříznutí jednoho kmene došlo k jeho zavěšení do druhého kmene. Namísto jeho bezpečného uvolnění začal kácet i druhý kmen. Také ten se následně zavěsil o sousední strom.

Oba zavěšené kmeny ponechal na místě a odešel k vozidlu. Při návratu k nim opět prošel pod zavěšenými kmeny, které se následně uvolnily a spadly na něj.

JAK ZABRÁNIT PODOBNÉ UDÁLOSTI ČI JEJÍMU OPAKOVÁNÍ?

- **Nepověřovat mladistvého obsluhou řetězové pily**. Obsluhou řetězové pily může být podle § 8 odst. 3 nařízení vlády č. 339/2017 Sb. pověřen pouze zaměstnanec starší 18 let, který je k této činnosti zdravotně způsobilý.
- **Přizpůsobit pracovní podmínky věku, schopnostem a zkušenostem mladistvého** a nepřidělovat mu práce, které jsou pro něj vzhledem k jeho věku nepřiměřené, nebezpečné nebo škodlivé jeho zdraví nebo které jsou mladistvým zakázány. Při určování prací zakázaných mladistvým postupovat také podle vyhlášky č. 180/2015 Sb.
- **Zajistit odpovídající odborné vedení, školení, zacvičení a dohled** nad mladistvým při výkonu práce.
- **Důsledně dodržovat bezpečné pracovní postupy při kácení a zpracování dřeva** stanovené právními předpisy, zejména nařízením vlády č. 339/2017 Sb.
- **Při zavěšení stromu zajistit jeho přednostní a bezpečné uvolnění.** Zavěšený strom nesmí být uvolňován podřezáním stromu, na kterém spočívá.
- **Nevstupovat do ohroženého prostoru zavěšeného stromu** a po dobu jeho uvolňování zajistit, aby se v tomto prostoru nikdo nezdržoval.

PONAUČENÍ

Bezpečnost práce a ochranu zdraví mladistvých nelze brát na lehkou váhu. Mladiství představují zvlášť ohroženou skupinu, které musí být při výkonu práce věnována zvýšená pozornost, zejména s ohledem na jejich věk, schopnosti a zkušenosti. Předchozí zkušenost s určitou pracovní činností nemůže nahradit odpovídající odbornou přípravu, bezpečné pracovní postupy, odborné vedení a dohled.

Pokud by mladistvý vykonával práci v rámci praktického vyučování, musely by být splněny podmínky stanovené právními předpisy pro jeho uskutečňování, včetně řádného zapojení školy a zajištění odpovídajícího odborného vedení a dohledu. Ani v rámci praktického vyučování by však nebylo možné připustit výkon práce, která je mladistvým zakázána, bez splnění podmínek stanovených právními předpisy.

PAMATUJ!

Mladiství patří mezi zvlášť ohrožené skupiny zaměstnanců a jejich zaměstnávání vyžaduje zvýšenou pozornost. Je nutné zohlednit jejich věk, zkušenosti a schopnosti a důsledně dodržovat požadavky stanovené právními předpisy.

Mladistvý zaměstnanec nesmí být pověřen obsluhou řetězové pily. Podle § 8 odst. 3 nařízení vlády č. 339/2017 Sb. může být obsluhou řetězové pily pověřen pouze zaměstnanec starší 18 let.

Při práci v lese nikdy nevstupujte do ohroženého prostoru zavěšeného stromu a zavěšený strom vždy přednostně bezpečně uvolněte.